

KW-1205

Seat No. _____

B. Sc. (Sem. II) Examination

April/May - 2013

Mathematics

(Core Compulsory)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

[વિભાગ - અ

યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરી : (દરેકનો ૧ ગુણ)

૧૦

૧ $-i = cis\theta$ હોય તો $\theta =$ _____

- (a) π (b) $\pi/2$
(c) $3\pi/2$ (d) 2π

૨ $1 + w + w^2 =$ _____ જ્યાં $w = (1)^{1/3}$, $w \neq 1$.

- (a) 0 (b) 1
(c) -1 (d) 2

૩ $3 + 1 + \frac{1}{3} + \frac{1}{3^2} + \frac{1}{3^3} + \dots \infty =$ _____

- (a) $\frac{7}{2}$ (b) $\frac{9}{2}$
(c) અનંત (d) આમાંથી એકપણ નહીં

૪ નીચેનામાંથી કઈ શ્રેણી અભિસારી છે ?

(a) $\sum \frac{1}{n^4}$

(b) $\sum \frac{1}{\sqrt{n}}$

(c) $\sum \frac{1}{n}$

(d) આમાંથી એકપણ નહીં

૫ આપેલ ઢાળવાળી સુરેખાના સમુદાયનું વિકલ સમી. _____ છે.
જ્યાં ઢાળ = m .

(a) $\frac{dy}{dx} = m$

(b) $\frac{d^2y}{dx^2} = 0$

(c) $y = mx$

(d) $y = mx + c$

૬ $\frac{d^2y}{dx^2} + \sin \frac{dy}{dx} + 1 = 0$ નું પરિમાણ _____ છે.

(a) 1

(b) 2

(c) 0

(d) વ્યાખ્યાયિત નથી.

૭ $\frac{dy}{dx} + \frac{y}{x+1} = \sin x$ નો સંકલ્પકારક અવયવ _____ છે.

(a) $x+1$

(b) $\frac{1}{x+1}$

(c) $\frac{y}{x+1}$

(d) $e^{\int \frac{1}{x+1} dx}$

૮ કયો શ્રેણિક સંમિત છે ? જ્યાં A કોઈ પણ ચોરસ શ્રેણિક છે

- (a) $A+A^T$ (b) $A-A^T$
(c) $A+2A^T$ (d) $2A$

૯ $A = [a_{ij}]_{2 \times 3}$ અને $B = [b_{ij}]_{3 \times 2}$ શું શક્ય છે ?

- (a) $A+B^T$ (b) AB
(c) $B^T A^T$ (d) બધા જ

૧૦
$$\begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 1 & 0 & 1 \\ 3 & 1 & 5 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 \\ x \\ 2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -3 \\ 3 \\ 8 \end{bmatrix}$$
 તો $x = \underline{\hspace{2cm}}$.

- (a) 5 (b) -5
(c) 3 (d) એક પણ નહીં

વિભાગ - બ

નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (દરેકનો એક ગુણ)

૧૦

૧૧ $\cosh^2 x - \sinh^2 x = 1$ સાબિત કરો.

૧૨ $\log(-i)$ ની મૂળકિંમત શોધો.

૧૩ $\frac{(\cos 3\theta + i \sin 3\theta)^4 (\cos 4\theta - i \sin 4\theta)^5}{(\cos 4\theta + i \sin 4\theta)^3 (\cos 5\theta + i \sin 5\theta)^{-4}} = 1$ સાબિત કરો.

૧૪ $1+2+3+4+\dots\infty$ ના અભિસરણની ચર્ચા કરો.

૧૫ $\sum \frac{3^n}{n+1}$ ના અભિસરણની ચર્ચા ગુણોત્તર કસોટીની મદદથી કરો.

૧૬ અભિસારી શ્રેઢીની વ્યાખ્યા આપો.

૧૭ $y = xp + p^3 + \log p + \sin p$ નો વ્યાપક ઉકેલ મેળવો.

૧૮ વિકલ સમીકરણની કક્ષા અને પરિમાણની વ્યાખ્યા આપો.

૧૯ ઢાર શ્રેણિક અને સ્તંભ શ્રેણિકની વ્યાખ્યા ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

૨૦ $A = [1 \ 2 \ 3 \ 4]$ અને $B = \begin{bmatrix} 3 \\ -2 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}$ હોય તો AB અને BA શોધો.

કોઈ પણ પાંચ પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (દરેકના બે ગુણ)

૧૦

૨૧ ડી'મોઈવર્સ પ્રમેયની મદદથી નીચેના સમીકરણનો ઉકેલ મેળવો.

$$x^9 + x^5 - x^4 - 1 = 0$$

૨૨ $\sin^7 \theta \cos^3 \theta$ નું θ ના અવયવીના $\sin$ ના સરવાળામાં વિસ્તરણ કરો.

૨૩ $\sum \left(1 - \frac{1}{n}\right)^{n^2}$ ના અભિસરણની ચર્ચા કરો.

૨૪ વિકલ સમીકરણ $\frac{dy}{dx} + \frac{2}{x}y = 3x^2y^{4/3}$ ઉકેલો.

૨૫ વિકલ સમીકરણ $y + xp = p^3$ ઉકેલો.

૨૬ નીચેના શ્રેણિકનો કોટિ શોધો :

$$\begin{bmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 5 & 3 & 1 \\ 7 & 5 & 1 \end{bmatrix}$$

૨૭ બતાવો કે આ $\begin{bmatrix} 3 & 7-4i & -2+5i \\ 7+4i & -2 & 3+i \\ -2-5i & 3-i & 4 \end{bmatrix}$ શ્રેણિક હર્મિટીય શ્રેણિક છે.

ગમે તે ચાર પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (દરેકના ચાર ગુણ)

૧૬

૨૮ જેનાં બીજ $2\cos\frac{\pi}{7}$, $2\cos\frac{3\pi}{7}$, $2\cos\frac{5\pi}{7}$ હોય તેવું સમીકરણ મેળવો.

૨૯ શ્રેઢી $\frac{x}{2\cdot3} + \frac{x^2}{3\cdot4} + \frac{x^3}{4\cdot5} + \dots$ ના અભિસરણની ચર્ચા કરો.

૩૦ પ્રાથમિક હારખ્યા દ્વારા નીચેના શ્રેણિકનો વ્યસ્ત શ્રેણિક મેળવો.

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 5 \\ 0 & -1 & 2 \\ 1 & 3 & 1 \end{bmatrix}$$

૩૧ સુરેખ સમીકરણ સહિતનો ઉકેલ મેળવો :

$$x_1 - 3x_2 + x_3 = -2$$

$$2x_1 + x_2 - x_3 = 6$$

$$x_1 + 2x_2 + 2x_3 = 2$$

૩૨ સમીકરણ $\frac{d^2y}{dx^2} - \frac{dy}{dx} - 6y = 2e^{2x} + 3e^{-5x} - 5$ નો સામાન્ય ઉકેલ શોધો.

૩૩ $\sin^m \theta$ અને $\cos^n \theta$ નું θ ના ગુણકના ત્રિ-વિધેયોમાં વિસ્તરણ મેળવો.

વિભાગ - ઈ

કોઈ પણ ચાર પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (દરેકના છ ગુણ)

૨૪

૩૪ ડી'મોઈવર્સ પ્રમેય લખો અને સાબિત કરો.

૩૫ સરખામણીની કસોટી લખો અને સાબિત કરો.

૩૬ શ્રેઢી $\sum \frac{1}{n^p}$ એ $p > 1$ માટે અભિસારી અને $p \leq 1$ માટે અપસારી છે.

તેમ સાબિત કરો.

૩૭ પરિવર્ત શ્રેણિકની વ્યાખ્યા આપો. પ્રચલિત એકમો મુજબ સાબિત કરો કે

$$\text{જે } (AB)^T = B^T A^T.$$

૩૮ બર્નોલીનું વિકલ સમીકરણ લખો તથા તેનો ઉકેલ મેળવો.

ENGLISH VERSION

PART - I

Fill in the blank with proper answer : (1 mark each) **10**

1 $-i = cis\theta$ then $\theta =$ _____.

- (a) π (b) $\pi/2$
(c) $3\pi/2$ (d) 2π

2 $1+w+w^2 =$ _____ where $w = (1)^{1/3}$ and $w \neq 1$.

- (a) 0 (b) 1
(c) -1 (d) 2

3 $3+1+\frac{1}{3}+\frac{1}{3^2}+\frac{1}{3^3}+\dots\infty =$ _____

- (a) $7/2$ (b) $9/2$
(c) ∞ (d) None of these

4 Which one is convergent series ?

- (a) $\sum \frac{1}{n^4}$ (b) $\sum \frac{1}{\sqrt{n}}$
(c) $\sum \frac{1}{n}$ (d) None of these

5 Which is the differential equation of a line having slope m .

(a) $\frac{d^2y}{dx^2} = 0$

(b) $\frac{dy}{dx} = m$

(c) $y = mx$

(d) $y = mx + c$

6 Degree of the differential equation

$$\frac{d^2y}{dx^2} + \sin \frac{dy}{dx} + 1 = 0 \text{ is}$$

(a) 1

(b) 2

(c) 0

(d) None of these

7 Integrating factor of $\frac{dy}{dx} + \frac{y}{x+1} = \sin x$ is _____.

(a) $x+1$

(b) $\frac{1}{x+1}$

(c) $\frac{y}{x+1}$

(d) $e^{\int \frac{1}{x+1} dx}$

8 Which is symmetric matrix? Where A is any square matrix.

(a) $A + A^T$

(b) $A - A^T$

(c) $A + 2A^T$

(d) $2A$

9 For $A = [a_{ij}]_{2 \times 3}$ and $B = [b_{ij}]_{3 \times 2}$ what is possible ?

(a) $A + B^T$ (b) AB

(c) $B^T A^T$ (d) All

10 If $\begin{bmatrix} 1 & 2 & 3 \\ 1 & 0 & 1 \\ 3 & 1 & 5 \end{bmatrix} \begin{bmatrix} 1 \\ x \\ 2 \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} -3 \\ 3 \\ 8 \end{bmatrix}$ then $x =$ _____.

(a) 5 (b) -5

(c) 3 (d) None of these

PART - B

Answer the following questions : (one mark each) 10

11 Prove that $\cosh^2 x - \sinh^2 x = 1$.

12 Find the value of $\log(-i)$.

13 Prove that $\frac{(\cos 3\theta + i \sin 3\theta)^4 (\cos 4\theta - i \sin 4\theta)^5}{(\cos 4\theta + i \sin 4\theta)^3 (\cos 5\theta + i \sin 5\theta)^{-4}} = 1$.

14 Discuss the convergence of $1 + 2 + 3 + 4 + \dots \infty$.

- 15 Using ratio test discuss the convergence of $\sum \frac{3^n}{n+1}$.
- 16 Explain convergent series.
- 17 Solve : $y = xp + p^3 + \log p + \sin p$
- 18 Define order and degree of a differential equation.
- 19 Define row matrix and column matrix with illustration.

20 If $A = [1 \ 2 \ 3 \ 4]$ and $B = \begin{bmatrix} 3 \\ -2 \\ 1 \\ 0 \end{bmatrix}$ then find AB and BA .

PART - C

Answer any **five** : (two marks each) 10

21 Using D-Moiver's theorem. Solve : $x^9 + x^5 - x^4 - 1 = 0$

22 Expand $\sin^7 \theta \cdot \cos^3 \theta$ in terms of $\sin$.

23 Discuss the convergence of $\sum \left(1 - \frac{1}{n}\right)^{n^2}$.

24 Solve different equ. $\frac{dy}{dx} + \frac{2}{x}y = 3x^2y^{4/3}$.

25 Solve different equation : $y + xp = p^3$

26 Find the range of $\begin{bmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 5 & 3 & 1 \\ 7 & 5 & 1 \end{bmatrix}$

27 Show that $\begin{bmatrix} 3 & 7-4i & -2+5i \\ 7+4i & -2 & 3+i \\ -2-5i & 3-i & 4 \end{bmatrix}$ is a Hermitian matrix.

PART - D

Answer any four of the following : (four marks each) 16

28 Contract an equation where roots are $2\cos\frac{\pi}{7}$, $2\cos\frac{3\pi}{7}$

and $2\cos\frac{5\pi}{7}$.

29 Discuss the convergent of series $\frac{x}{2 \cdot 3} + \frac{x^2}{3 \cdot 4} + \frac{x^3}{4 \cdot 5} + \dots$

30 Find inverse of the matrix

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 5 \\ 0 & -1 & 2 \\ 1 & 3 & 1 \end{bmatrix}$$

31 Solve the system of linear equations :

$$x_1 - 3x_2 + x_3 = -2$$

$$2x_1 + x_2 - x_3 = 6$$

$$x_1 + 2x_2 + 2x_3 = 2$$

32 Solve : $\frac{d^2y}{dx^2} - \frac{dy}{dx} - 6y = 2e^{2x} + 3e^{-5x} - 5$

33 Expand $\sin^m \theta$ and $\cos^n \theta$.

PART - E

Answer any four of the following : (six marks each) **26**

34 State and prove D-Moivre's theorem.

35 State and prove comparison test.

- 36 Prove that series $\sum \frac{1}{n^p}$ converges for $p > 1$ and diverges $p \leq 1$.
- 37 Define transpose of a matrix. In usual notation prove that $(AB)^T = B^T A^T$.
- 38 State the Bernoulli's differential equation and write the method of solving it.
-